

- 1 - Kežmarok, 2 - Hervartov, 3 - Bardejov, 4 - Ladomírova, 5 - Bodružal, 6 - Havešová, 7 - Stučica, 8 - Rožok, 9 - Kyjovský prales, 10 - Spišský hrad, 11 - Spišské Podhradie, 12 - Žehra, 13 - Spišská Kapitula

Prešovský samosprávny kraj

Námestie mieru 2

080 01 Prešov

Slovensko

www.vucpo.sk

Vydal / Publisher: Prešovský samosprávny kraj; Texty / Text: Ing. D. Guziová; Grafický návrh / Graphic design: Studio Creativo; Sadzba a technická redakcia / Typesetting and technical editing: Ing. D. Guzi; Preklad / Translation: Language MG; Výroba / Production: ŠANZI, Prešov, sanz@szani.sk; Autorom neoznačených fotografií je Ing. D. Guzi © / Photos without author's name are made by Ing. D. Guzi ©

PAMIATKY UNESCO UNESCO SITES

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Do zoznamu svetového dedičstva UNESCO môže byť zapísané pôvodné výnimočné dielo univerzálnej hodnoty jedinečné svojou architektúrou, stavebnou technológiou, mestského alebo krajinného charakteru, ktoré reprezentuje vieru, kultúrnu tradíciu či spolupôsobenie človeka a prírody. Na území Slovenska je sedem pamiatok zapísaných do zoznamu svetového dedičstva UNESCO, z toho až štyri sa nachádzajú na území Prešovského kraja: historické jadro mesta Bardejov, drevené chrámy v slovenskej časti karpatského oblúka, karpatské bukové pralesy, Spišská Kapitula.

A UNESCO World Heritage Site is a site that is an original extraordinary work of universal value unique by its architecture, construction technology, having city or landscape character representing faith, cultural tradition or the concurrence of man and nature. There are seven sites listed in the UNESCO World Heritage list in Slovakia and the four of them are located in the territory of Prešov region: Historical Center of Bardejov, Wooden Churches of the Slovak part of the Carpathian Mountain area, Carpathian Beech Primeval Forests, Spiš Chapter.

HISTORICKÉ JADRO MESTA BARDEJOV

Bardejov je považovaný za jedno z najkrajších miest Slovenska. Najstaršia písomná správa pochádza z roku 1241. Historické jadro mesta Bardejov predstavuje ojedinelý súbor vysoko rozvinutého stredovekého mesta. Mestský pôdorys s pravidelným rozvrhnutím ulíc okolo trhového námestia je významným dokladom európskej civilizácie v 13. - 14. storočí. Jeho koncept je zachovaný dodnes. Bardejovské meštianske domy majú svoj základ v prvej polovici 15. storočia, kedy ich bolo v meste asi 500. Obkolesujú trhové námestie a sú predstaviteľmi rozvinutej meštianskej kultúry, ktorú vytváralo mnohonárodnostné etnikum a multikultúrna spoločnosť. Bardejovské mestské hradby sa zachovali najkompletnejšie zo všetkých stredovekých miest na Slovensku a svojím významom sa zaraďujú k európskemu fondu kultúrneho dedičstva. Celkovo malo opevnenie 23 bášť, doteraz sa ich zachovalo 12.

HISTORICAL CENTER OF BARDEJOV

Bardejov is considered one of the most beautiful cities in Slovakia. The oldest written reference to the town dates back to the 1241. Historical center of Bardejov city represents an unique complex of highly developed medieval city. The plan, buildings, and fortifications of Bardejov illustrate the urban complex that developed in Central Europe in the Middle Ages at major points along the great trade routes of the period. Its concept has been preserved up to the present days. The houses in Bardejov were built in the first half of 15th century and there were about 500 of them at that time. The fortification system in Bardejov is among the most elaborate and best preserved mediaval fortifications in Slovakia because of its significance, the system is enlisted in the European Fund of Cultural Heritage.

V strede námestia stojí mestská radnica zo 16. storočia. Je ojedinelou a vzácnou stavbou, v ktorej sú dnes umiestnené fondy Šarišského múzea. Európskym unikátom je rímskokatolícky kostol sv. Egídia, v ktorom sa nachádza 11 pôvodných gotických oltárov.

City town hall from the 16th century stands in the center of the square. It is a unique and precious building, where funds of Šariš museum are placed today.

www.bardejov.sk

DREVENÉ CHRÁMY V SLOVENSKEJ ČASTI KARPATSKÉHO OBLÚKA

V Prešovskom kraji je mnoho drevených chrámov, z ktorých boli v roku 2008 medzi svetové kultúrne pamiatky UNESCO zaradené: rímskokatolícky kostol v Hervartove, evanjelický artikulárny kostol v Kežmarku (1), gréckokatolícke cerkvy v Bodružali a Ladamírovej. Práve tieto splnili prísne podmienky UNESCO, medzi ktorými boli kritériá ako autenticita, či slúži objekt svojmu účelu, či je stavba na pôvodnom mieste, v akom stave je jeho vnútorné zariadenie, či nedošlo k narušeniu integrity pamiatky dostavbami a mladšími úpravami, ako aj zastúpenie rôznych vierovyznaní.

WOODEN CHURCHES OF THE SLOVAK PART OF THE CARPATHIAN MOUNTAIN AREA

There are many wooden churches located in Prešov region and the following were inscribed on UNESCO's World Heritage List: Roman-Catholic church in Hervartov, Evangelic Articular church in Kežmarok (1), Greek-Catholic churches (an established name used by Greek and orthodox believers to refer to their churches) in Bodružal and Ladamirová. Exactly those have met strict UNESCO criteria such as: authenticity, to serve its purpose, to locate on the original place, the state of the interior equipment, the integrity of the monuments not to be changed by reconstructions and to have the representation of different religions.

Kežmarok

Evanjelický drevený artikulárny kostol je zasvätený sv. Trojici a bol postavený v roku 1717 bez použitia kovových klinčov. V jeho vnútri najviac zaujme mohutný drevený oltár. Mohutná maľovaná klenba sa opiera o štyri točité ebenové stĺpy a obvodové múry. Na prízemí a šiestich chóroch je miesto pre vyše 1500 ľudí.

Wooden Evangelical church is sacred to the Holy Trinity and was built in 1717 without a use of metal nails. Massive wooden altar is the biggest interior attraction. Massive painted arch supports itself against four spiral ebony columns and external walls.

www.evanjelik.sk/kezmarok, tel.: +421 / 52 / 452 22 42

Bodružal

Cerkov sv. Mikuláša, postavená v roku 1658. Trojdielna zrubová stavba má bohato členenú šindľovú strechu s tromi v smere na západ sa zvyšujúcimi vežami. Na severnej stene hlavnej lode je zachovaná časť nástenných maľieb z konca 18. storočia. Vnútorňa výzdoba je baroková, bielo-zlato maľovaná.

Tserkov of St. Nicolas was built in 1658. The hipped roof is topped with small onion-shaped spires and forged iron crosses. A part of the wall paintings from the end of 18th century is preserved on northern wall in the main aisle. The interior embellishment is of Baroque style, white-and-gold painted.

www.drevenechramy.sk, tel.: +421 / 51 / 756 26 68

Foto: M. Žarnayová

Hervartov

Rímskokatolícky kostol zasvätený sv. Františkovi z Assisi v slovenskej obci nemeckého pôvodu. Drevený kostolík z konca 15. storočia je najstarším kostolíkom na Slovensku. V interiéri sú nástenné maľby z roku 1665. Je unikátny tým, že na jeho stavbu nebol použitý jediný klinec, celý je z dreva.

Roman-Catholic church of St. Francis of Assisi located in the Slovak village of German origin. The wooden church from the end of the 15th century is the oldest church in Slovakia. The nave interior from 1665 is richly adorned with wall-paintings.

www.hervartov.sk, tel.: +421 / 54 / 472 37 60

Ladomírová

Cerkov archanjela Michala pochádza z roku 1742. Zvláštnosťou je, že bol pôvodne postavený bez jediného klinca. Ikonostas má päťradovú polychrómovanú drevenú architektúru vyplnenú ikonami, časť z nich bola zničená v druhej svetovej vojne. Okrem toho je tu niekoľko ikon a ostatných bohoslužobných predmetov zapísaných v zozname kultúrnych pamiatok.

Tserkov of Archangel Michael originated in 1742 and it is fascinating that it was originally built without a single metal nail. Valuable iconostas and altar are from the mid-18th century.

www.drevenechramy.sk, tel.: +421 / 51 / 756 26 68

Foto: M. Žarnayová

KARPATSKÉ BUKOVÉ PRALESY

Medzinárodný výbor organizácie UNESCO zaradil slovensko-ukrajinské bukové pralesy medzi 166 lokalít svetového prírodného dedičstva. Karpatské bukové pralesy sú výnimočné tým, že vytvárajú reťaz "ostrovov" pôvodného prírodného lesa, ktorý tu rástol tisícky rokov. Ide o vzácný prípad ukážok pralesov na relatívne malom území. Sú tu storočné jedle, buky, javory a veľké množstvo mŕtveho dreva, ktoré predstavuje živnú pôdu pre tisícky húb a útočisko pre vzácne operence ako sú muchárik malý, sova dlhochvostá, či ďateľ bielochrbtý.

Stužica (prales na ploche 761 ha)

Rozprestiera sa v hlbokom údolí okolo Stužickej rieky na rozhraní Slovenska, Poľska a Ukrajiny v Bukovských vrchoch neďaleko obce Nová Sedlica. Osobitým vzrastom a vekom sa tu vyznačuje jedľa, ale aj buk a javor horský.

Havešová (prales na ploche 235 ha)

Nachádza sa v pohorí Nastaz v Bukovských vrchoch. Predmetom ochrany sú tu vzácne zachované porasty pralesovitého charakteru s výskytom unikátnych exemplárov listnatých stromov javor, jaseň, brest.

Rožok (prales na ploche 109 ha)

Nachádza sa pri obci Ulič.

Kyjovský prales (prales na ploche 400 ha)

Nachádzajú sa v ňom predovšetkým staré listnaté stromy.

Foto: Š. Pčola

CARPATHIAN BEECH PRIMEVAL FORESTS

International committee of UNESCO organization inscribed Slovak-Ukrainian beech primeval forests among 166 localities of the world natural heritage. Carpathian beech primeval forests are exceptional because they create a chain of "islands" of the original natural forest, which has grown here for thousands of years. This is a rare case of sample of primeval forests in the relatively small area. Hundred years old firs, beeches, maples and great quantity of dead wood, which represents breeding ground for thousands of mushrooms and shelter for precious fledglings such as collared flycatcher, Ural owl or white-backed woodpecker are to be found here.

Stužica (area of 761 ha)

extends itself in the deep valley around the Stužická river on the borderline of Slovakia, Poland and Ukraine in Bukovské hills, near Nová Sedlica village.

Havešová (area of 235 ha)

is situated in the mountain range Nastaz in Bukovské hills.

Rožok (area 109 hectares) is situated northeast from Ulič village.

Kyjovský prales (area of 400 ha)

mostly old leafy trees are to be found inside it.

SPIŠSKÝ HRAD S OKOLITÝMI PAMIATKAMI

Okrem Spišskej Kapituly, ktorá patrí do Prešovského kraja, sa v jej blízkosti nachádzajú ďalšie tri pamiatky, ktoré boli ako celok zaradené medzi kultúrne pamiatky UNESCO.

SPIŠ CASTLE WITH ASSOCIATED CULTURAL MONUMENTS

Spiš Chapterhouse, the only one from the group of four monuments on the UNESCO World Heritage list, is located in the Prešov region. Remaining three monuments are located nearby.

Spišský hrad

Tvoria ho najrozsiahlejšie hradné zrúcaniny na Slovensku a zároveň aj v strednej Európe. Zrúcaniny ležia vedľa cesty vedúcej z Prešova do Levoče.

Spiš castle

It is the most extensive ruin castle in Slovakia as well as in the Middle Europe. The castle ruins lie next to the road going from Prešov to Levoča.

www.spisskemuzeum.com

Spišská Kapitula

Je cirkevným mestečkom, ležiacim na Martinskom kopci. Vyvinula sa v 12. storočí okolo kostola. Od roku 1776 bola sídlom spišského biskupstva. Dominantnou stavbou je neskororománska katedrála sv. Martina (2) z rokov 1245 - 1273 s dvoma vežami. Katedrála má mimoriadne cenné fresky z roku 1317, znázorňujúce korunováciu kráľa Karola Róberta. Je tu taktiež najstaršia známa románska plastika na Slovensku - Leo albus.

Spiš Chapterhouse

It is situated on the Hill of Martin. Since 1776 it is the seat of the Roman Catholic Diocese of Spiš. The Late-Romanesque cathedral of St. Martin (2) with two towers from the period of 1245 - 1273 is a dominant here. Wall-painting from 1317 depicts the coronation of Charles Robert of Anjou as the King of Hungary. The stone sculpture of Leo Albus lies here. www.gothicroute.sk

2

3

Spišské Podhradie (3)

Významnou stavebnou pamiatkou v meste je románsky kostol s gotickými a neskôr klasicistickými prestavbami a s gotickým krídlovým oltárom z roku 1500 v interiéri.

Spišské Podhradie (3)

Important architectural monument is a church, built in the Roman style with some gothic and classicistic features, and the gothic side-altar from around 1500 locates in the interior. www.spisskepohradie.sk

Farský kostol v Žehre (4)

Kostol sv. Ducha v prechodnom neskororománskom - ranogotickom slohu bol dokončený v roku 1275.

Parish church in Žehra (4)

The precious local Roman-Catholic Holy Spirit church with Romanesque and Early Gothic building elements was finished in 1275.

4

Foto: Bodziony

